

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VIII. Interdum Legati spoliabantur pecunia compilata. Talayrandus à
latronibus spoliatus in Gallia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

no scribens ad Gualonem, eum jubet injunctum sibi legationis officium laudabiliter, ut coeperat, prosequi. Vnde colligi posse videtur neque Romam revocatum fuisse Gualonem, neque castigatum fuisse ob male gestam legationem, cum testetur Honorius illum laudabiliter in hoc munere se gessisse.

VI. Sub eodem Honorio, anno millesimo ducentesimo vigesimo primo, Aegidius Cardinalis in Scotiam legatus ut in subsidium novae expeditionis in terram sanctam pecuniam aliquam conquireret, accepta haud parva & a laicis & a clero, cum eam in itinere in summa ambitione ac luxu profudisset ac dilapidasset, spoliatum se a latronibus confixit, & ita crumena inani Romanam rediit. Paucis igitur diebus postquam ille reversus erat, eadem de causa missus est alius in Scotiam Legatus. Sed ista Legatorum frequentia commotus Scotorum Rex Alexander, habito suorum concilio, admittendum illum non esse censuit. In eo vero Concilio Episcopus quidam supra modum avaritiae Legatorum Romanorum infensus, liberrime multa adversus eos proloquutus est, quorum summa haec erat. Intolerandam esse omnem tyrannidem, sed in primis servorum aut infimae sortis hominum. Si mala quibus Scotorum regnum affectum erat superioribus annis, a Summo Pontifice illata fuissent, ea utcumque ferenda videri. Verum ut homines infimi & ad aliquam fortunam per flagitia proveci per tantam injuriam in Scotos faviant, insuper etiam ea quae sanctissima haecenus a patribus Scoti acceperant, avarissime quaestui habeant, ea non indignè patiendi; praesertim cum nec finem ullum faciant, & Scotorum simplicitatem ac modestiam superbissime contempitui habeant. Revocavit deinde in memoriam conventus quae perperam & inhumaniter gesta erant a Gualone & ab Aegidio, huc demum flectens ut censeret neque tertium istum Legatum neque ullum alium deinceps admittendum in regnum, ut tot malis iretur obviam.

VII. Gregorius deinde nonus anno MCCXXXVI. Legatum in Angliam misit Ottonem Diaconum Cardinalem Tiruli sancti Nicolai in carcere Tulliano. Commovit ea legatio universum regnum, ut Matthaeus Parisius docet. *Venit igitur in magno apparatu Legatus praenominatus & potentia magna. Et occurrerunt ei Episcopi & Clerici famosi usque ad littus; & aliqui in naviculis navigando obviarunt ei, applaudentes, & munera impreciabilia offerentes. imò etiam Parisiis in obviam ei obtulerunt telas escaletii & vasa pretiosa nunciij diversorum Episcoporum.* Damnat istum mo-

Tom. II.

rem Parisius, describitque deinde qua pompa susceptus Legatus sit. Mansit autem in Anglia per triennium, neque fanis parcens neque profanis ut se suosque ditaret. Deplorat hanc patriae suae infelicitatem idem Parisius his verbis: *In crastino Epiphaniae apud Doveram Legatus navem ascendens, post regales amplexus & oscula, legationis deposuit insignia, & transfretans apporriatam Angliam à tergo salutavit, nullo praeter Regem & quos idem Legatus bonis regni saginaverat de recessu suo condolente. Nec remansit eadem hora, ut veraciter dicebatur, in Angliam tantum pecunia, exceptis sanctorum vasis & ornamentis Ecclesiarum, quantum à regno jam extorserat Anglicano. Prebendas autem, Ecclesias, & varios redditus opimos plusquam trecentos ad suam vel Papae contulerat voluntatem. unde regnum, quasi vinca exposita omni transeunti quam exterminavit aper de sylva, miserabiliter languit desolatum.* Et paulò post: *Ut manifesto argumento monstraretur quòd non missus erat ad oves quae perierant protegendas, sed ad pecuniam quam invenerat vindemiandam. Idcirco meritis multipliciter exigentibus Domino flagellante per Imperatorem preparantem muscipulas illa praeda meruit spoliari, factus praeda de predatore.*

VIII. Ea fuit Legatorum quorundam fortuna, ut cum magnam auri vim collegissent per tempora suae legationis, ea deinde spoliarentur finita legatione. Extant quamplurima talium rerum exempla. Adferam autem unicum, & quidem posteriorum temporum; quia ex actis quae nunc quoque supersunt colligitur apertius quam ex ceteris quantae essent Legatorum opes, quanta pompa. Anno MCCCLIX. cum Talayrandus Episcopus Albanensis Avenionem rediret functus legatione apostolica ad Reges Francorum & Anglorum, perque dicecesim Lingonensem transfret, fuere qui animo destinarent eundem Legatum spoliare opibus suis, quos ob hoc ipsum Legatus epistola generali ad Episcopos Gallicanos missa excommunicari solenniter jussit. Sanè Legatus captus non est, quia se continuit intra villam de Castellione. Famuli verò ejus capti sunt cum thesauro, & adducti ad castrum de Giam. Res verò captas eas fuisse docet Talayrandus in epistola quam, uti diximus, adversus praedones scripsit ad Episcopos Gallicanos, vasa nimirum argentea, cruces aureas, lapides pretiosos, vestes, & res alias, quas non nominat. Scio reponi posse ista raptò parta non fuisse, hunc quippe Cardinalem ortum ex nobilissima familia Comitum Pe-tragoricensium, praeterea divitiis abundasse, ut constat ex ejus testamento nuper edito. Sint ista vera. Ex hoc tamen facto colligitur

Vide Guillelmum Ockvrig. lib. 2. cap. 9. & Baro. ad an. 1183. §. 10.

Apud Severinum in Episc. Marisc. con. cap. 53. §. 7.

T

insidias illi positas fuisse, non ob privatas opes, de quibus certò constare non poterat latronibus; sed ob publicas, id est, ob eas quas ex procuracionibus quæ Legatis debebantur, de quibus mox acturi sumus, probabile erat illum peperisse.

IX. Talayrando felicior fuit Pileus Presbyter Cardinalis Tituli sanctæ Praxedis, ab Urbano VI. Legatus in Angliam destinatus anno millesimo trecentesimo octuagesimo primo. Hic enim, ut Thomas Vvalsinghamus refert, cum immensam auri vim collegisset variis modis, recessurus aurum nec argentum post se nequaquam relinquere voluit, sed secum super summarios deferri fecit, ad tantam quidem summam quantam nunquam Anglia in taxa vel talliagio semel pendere consuevit. Præstat autem heic describere quibus artibus hic Legatus tantam auri argenti que vim collegerit, tanquam præcipitantibus fatis diripienda esset Anglia, seu jure id sive injuria fieret. Describit ista idem Vvalsinghamus his verbis: *Nam, ut asseruit, potestatem afferens inauditam, in brevi totum regnum ad ipsum consuere fecit pro diversis gratis impetrandis. Revera diversa diversis beneficia contulit; indulgentias quas Dominus Papa concedere solummodo consuevit, & ipse concessit, biennales, triennales. Confessionales literas quibuslibet solventibus gratanter indulgit. Ad capellanatum Domini Papæ tam possessionatos quam mendicantes admisi; nec aurum eorum respuit qui Notarij publici effici precabantur. Altaria quoque portatilia nulli pecuniam offerenti negavit. Quadraginta libras cum aliis donis Cisterciensium non repulit quum gratiosè concederet eis licentiam generalem vescendi carnibus extra monasterium indifferenter, ut in monasterio edere consueverunt. Excommunicatis gratiam absolutionis impendit. Vota peregrinationis ad Apostolorum limina, ad terram sanctam, ad sanctum Iacobum, non prius remisit quam tantam pecuniam recepisset quantam juxta veram estimationem in eisdem peregrinationibus expendere debuissent. Et ut cuncta concludam brevibus, nihil omnino petendum erat quod non censuit interveniente pecunia concedendum. Interrogatus autem in qua potestate hæc faceret, cum summa indignatione respondit se Romæ, si scire vellent ejus potestatem, omnibus responsurum. Tam jamque adeo referri erant argento ejus sacculi ut advenientibus ejus ministri respondere dedignarentur nisi aurum afferrent, dicentes: *Afferre nobis aurum. Argento enim vestro pleni sumus.**

CAPVT LI.

Synopsis.

I. Agendum in hoc capite de procuracionibus Lega-

torum. Procuracionis vocabulo intelliguntur cibaria qua debentur Episcopis visitantibus, ut docet etiam glossa. Inde procurare & exhibere. Gregorius VII. sumptus Legatis præberi mandavit. Hinc paulatim introductum ut procuratio eis solè cretury Alexander III. modum procuracionum præscripsit in Concilio Lateranensi.

II. Cum procuratio tribuebatur tantum in victualibus, modica erat. Dabatur Legatis lac ad bibendum, & non bibent ultra tertiam vicem. Sed ista abrogata esse adnotat Gamarus. Cardinales Legati sunt bonis & consuetis cibis procurandi.

III. Procuracionis vocabulum in eo sensu introductum erat desinente seculo duodecimo, ut præbatur duobus locis illustribus. De luxu & pompa Episcopi Elicensis in Anglia.

IV. Nihil illo modestiores erant ceteri Legati. Innocentius III. procuraciones Legatorum restrictit ad necessarias, causas querelarum amputare studens.

V. Frequentia Legatorum dedit occasionem huic constitutioni. Præscriptio longa non eximit à solutione procuracionum. Solum privilegium apostolica sedis hoc potest.

VI. Legati exigebant procuraciones ab eis etiam quos non visitabant. Et huic quoque malo modum aliquem ponere studuit idem Innocentius. Sed idem tamen hanc saluberrimam constitutionem evertit in sequenti clausula, permittens Legatis ut cum operaretur eos apud aliquem locum moram facere longiorem, procuraciones recipiant ab Ecclesiis & personis quas non visitaverint.

VII. Episcopi in Concilio Triburiensi congregati hunc agendi modum damnarunt in aliquibus Episcopis sui seculi.

VIII. Antiquitus ergo pecunia non exigebatur pro procuracione. Dein Legati exegerunt, specie levandis onera provincialium. Otto Legatus duae marcae argenti ab Ecclesiis conventualibus Angliæ exegit nomine procuracionis.

IX. Cum alius Otto in Angliam passus esset contradictionem propter procuraciones, Anglii respondentibus quod toties bona Ecclesia exhiberent Romana importunitas quod nullo modo amplius tolerarent, ad humilitatem religiosorum se converterit, & ab eis magnam pecunie vim exortu nomine procuracionis.

X. At non propterea destitit Otto ab exigendis procuracionibus. Misit enim mandata ad Archiepiscopos & Archidiaconos uti procuraciones in suis quinque locis nomine suo exigerent, & ad se mitterent.

XI. Cistercienses, qui per privilegia sedis apostolica exempti erant à solutione procuracionum; querelas adversus Ottonem suas detulerunt ad Gregorium IX. Papam. Is vero vetuit ab eis exigi procuraciones pecuniarias, cibus porro regularibus absque esu carnum contentus esse Legatus quandis apud illos esset.

XII. In Gallia quoque motus aliquos excitavit procuraciones Legatorum. Probatur ex epistola Innocentij IV. nondum edita.

XIII. Sub Clemente V. adeo intolerabiles erant procuraciones Legatorum ut se provinciales ab eis præstandis eximere studerent omnibus modis. Probatur ex factis virorum ecclesiasticorum dioeceseos Helenensis. Contendebat Episcopus Helenensis se, cum esset de regno Aragonia, non teneri ad præstationem procuracionum Legatis in Franciam missis. Allegabat privilegium Innocentij quarti.

XIV. Eò processerat Legatorum aviditas ut se ita redderent in procuracionum exactacionibus onerati quod